

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Наука і техніка в українській культурі

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітньо-наукова програма: «Електроніка»

Спеціальність: 171 «Електроніка»

Галузь знань: 17 «Електроніка та комунікації»

Форма навчання – денна

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Наука і техніка в українській культурі
Освітня програма	Електроніка
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	171 Електроніка
Галузь знань	17 Електроніка та комунікації
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	Перший. Другий.
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1325

2. Опис дисципліни

Курс «**Наука і техніка в українській культурі**» пропонується студентам спеціальності 171 «**Електроніка**» галузі знань 17 «Електроніка та телекомунікації» як спеціальний гуманітарно-технічний екскурс до країни, славної своїми здобутками як у культурній, так і науково-технічній сферах, при цьому їхній розвиток - не паралельний, а системно-інтеграційний – виражається в єдності соціальних інститутів та організацій в їхніх межах, єдності міст та містобудівників, єдності історії та стратегії винайдення технології та її наукового обґрунтування у процесі фахової підготовки у ВНЗ. Цей підхід є гостро актуальним на тлі повномасштабної збройної агресії проти України, в часи якої руйнація соціальної та технічної інфраструктури вимагає залучення фахівців вказаної галузі із патріотичною українською позицією для її відбудови та модернізації, а також інтенсифікації їх інформаційно-комунікаційної діяльності на відсіч ворожих інформаційних операцій.

У викладанні курсу, якісно та системно поєднуючись у систему «методологія – теорія – практика», залучається методологічний арсенал філософії, культурології, соціальної філософії, історії науки і техніки, акцентуючи зв'язок онтології, гносеології, антропософії та праксеології науки і техніки. Адже Україна має багату історію науково-технічних революцій, які знайшли вагоме відображення не лише у побутовій, але і в духовній, суспільній, інформаційній культурі у зв'язку їх традиційного та інноваційного компонентів. Саме тому у межах курсу «Наука і техніка в українській культурі» висвітлюється зміст основних генез, закономірностей становлення та розвитку світової та української науки і техніки в контексті теоретичних та практичних реалій та викликів світової та української культури. В курсі присутній акцент на історії діяльності людства в науково-технічній сфері від найдавніших часів до сьогодення у тісному взаємозв'язку з глобальними історико-культурними процесами та проблемами взаємовідношення науки, техніки та культури у сучасному світі та Україні.

Зважаючи на це, **метою** навчальної дисципліни є: А) формування у майбутніх фахівців наукового світогляду; сприяння росту загальної ерудиції; органічне доповнення циклу соціально-гуманітарних та природничо-технічних дисциплін, що вивчаються у ПНУ ім. Василя Стефаника; Б) надання знань про концептуальну та парадигмальну специфіку розвитку науки і техніки від найдавніших часів до сьогодення та формування цілісного уявлення про розвиток науки і техніки

як історико-культурного явища у світовому та українському культурних вимірах; ознайомлення з основами філософсько-культурологічного аналізу природничих, соціально-гуманітарних, технічних наук відповідно до конкретних історичних етапів розвитку людства та Української Держави.

Завданнями курсу є:

1. Виявити взаємну методологічну, теоретичну та практичну детермінацію філософії, науки і техніки в контексті культури;
2. Окреслити межі взаємодоповнення та протиставлення науки, техніки і культури, передусім української, в різних її аспектах (культура матеріальна, культура духовна; культура наукова та культура побуту і споживання; культура як традиція та культура як інновація; культура як теорія та культура як практика; культура мистецька та екологічна; культура спілкування та взаємин тощо);
3. Забезпечити формування засадничих знань про інтерпретацію ролі науки і техніки у культурі, передусім в українській;
4. Розкрити парадигмальні закономірності культуромірного поступу наукового і технічного знання на різних історичних етапах;
5. Встановити зв'язки та взаємодію з іншими формами суспільної свідомості та вимірами життя суспільства, передусім українського (економікою, політикою, мораллю, релігією, філософією, мистецтвом тощо);
6. Ознайомити студентів з організаційною науковою культурою науково-технічної сфери в Україні, конкретизувати основні тенденції розвитку науки і техніки в Україні в контексті аналогічних процесів у світі;
7. Співставити традиції, реалії та перспективи науки і техніки України у контексті актуальних соціокультурних та виробничих процесів та цивілізаційно-геополітичних і техногенно-катастрофічних викликів;
8. Дати конкретне знання про актуальні українські реноваційні платформи та проекти у галузі фахових знань 17 «Електроніка та телекомунікації», до яких можна залучатися у практиці відбудови української інфраструктури та організації інформаційної відсічі ворожій дезінформації.

У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати**: категоріальні та концептуальні визначення та відмінності «культури», «філософії», «науки», «техніки», «технології». історичні етапи розвитку науки і техніки, передусім української, та їх особливості; базові категорії філософії науки, культури і техніки, визначення наукового та технічного знання та його особливі характеристики; парадигмальні засади та моделі співвідношення філософії, науки і техніки у культурі; характеристики загального та українського соціокультурних контекстів історичних етапів розвитку науки і техніки, його впливу на зміни статусу та призначення культури, науки і техніки в суспільстві; термінологію, пов'язану із процесами науково-технічної революції, науково-технічного прогресу, традицій на інновацій у технічних науках на українських теренах; характеристики і особливості розвитку окремих галузей науки як філософсько-історичного процесу виникнення, становлення, накопичення та істотного оновлення комплексу науково-технічних та соціогуманітарних знань у світовому та українському контекстах; специфіку, структурні традиції, реалії та принципи інституційної організації та реформування теоретичного вивчення взаємовідношення науки і техніки в українській культурі; специфіку та подієві особливості модернізації і практичного впровадження інноваційних технологій як продуктів розвитку української науки у сучасну українську культуру у контексті глобалізаційних, інформаційних та геополітичних викликів.

уміти: виявляти особливості наукового типу знань у порівнянні з техніко-технологічними, буденно-практичними, релігійними, художніми та іншими типами знань; аналізувати конкретні історичні етапи в розвитку науки і техніки з точки зору їх основних досягнень та персоналій; продемонструвати володіння навичками реконструкції історичного минулого технікознавчої

науки, які допоможуть усвідомити внутрішні тенденції, закономірності розвитку наукових знань, осмислити, чому науковці минулого акцентували увагу на певних проблемах і завданнях; характеризувати окремі галузі науки (природничі, соціально-гуманітарні, технічні) як історичний процес виникнення, становлення, нагромадження та істотного оновлення знань; порівнювати розвиток окремих наук та певних технічних новацій на конкретному історичному етапі з метою виявлення зв'язків у різних галузях; аналізувати науковий процес з точки зору утворення та еволюції організаційних форм, які забезпечували діяльність наукового співтовариства; знаходити та практично використовувати актуальну інформацію щодо платформ та проектів інноваційно-реноваційного розвитку українських територій, що постраждали від збройної агресії; аналізувати проблемні й дискусійні питання з методології, філософії, історії науки і техніки у культурологічному аспекті, формулювати власні оцінки та версії.

Компетентності

- ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.
 ЗК 9. Здатність працювати в команді.
 ЗК 11. Здатність здійснювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
 ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
 ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, наукові, культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу суспільства та у розвитку.
- СК 4. Здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на ефективність та результати інженерної діяльності в галузі електроніки.
 СК 7. Здатність застосовувати творчий та інноваційний потенціал в синтезі інженерних рішень.

Програмні результати навчання

- Р 1. Описувати принцип дії за допомогою наукових концепцій, теорій та методів.
 Р 11. Аргументувати нормативно-правові засади при впровадженні нових електронних пристроїв та систем; оцінювати переваги інженерних розробок, їх екологічність та безпечність; захищати власні світоглядні позиції та переконання у виробничій або соціальній діяльності.
 Р 13. Вміти засвоювати нові знання, професійні технології та інновації, знаходити нові нешаблонні рішення і засоби їх здійснення; відповідати умовам гнучкості в подоланні перешкод та досягненні мети, раціонального використання та нормування часу, дисциплінованості, відповідальності за свої рішення та діяльність.
 Р 14. Дотримуватися норм сучасної професійної та ділової мови.
 Р 15. Виявляти навички самостійної та колективної роботи, проявляти лідерські якості, організувати роботу за умов обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Модуль 1. Філософія науки і техніки в	Знати категоріальні та концептуальні визначення та відмінності «культури»,	Питання до семінарського

	<p>культури: аспекти методології в теорії.</p> <p>Тема 1. Категоріальна модель співвідношення науки і техніки у культурі: метафізичний підхід (світовий та український контекст).</p>	<p>«філософії», «науки», «техніки», «технології». виявляти особливості наукового типу знань у порівнянні з техніко-технологічними, буденно-практичними, релігійними, художніми та іншими типами знань; базові категорії філософії науки, культури і техніки, визначення наукового та технічного знання та його особливі характеристики; методологічні та парадигмальні засади і моделі співвідношення філософії, науки і техніки у культурі.</p>	<p>заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>
2.	<p>Тема 2. Парадигмальна модель взаємовідношення науки і техніки у культурі: діалектичний підхід (світовий та український контекст).</p>		<p>Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>
3.	<p>Модуль 2.</p> <p>Теорія науки і техніки в культурі: аспекти практичних традицій.</p> <p>Тема 3.</p> <p>Наука і техніка в історії української культури: антропологічно-цивілізаційний вимір.</p>	<p>Знати історичні етапи розвитку науки і техніки, передусім української, та їх особливості; термінологію, пов'язану із процесами науково-технічної революції, науково-технічного прогресу, традицій на інновацій у технічних науках на українських теренах;</p> <p>Вміти продемонструвати володіння навичками реконструкції історичного минулого технікознавчої науки, які допоможуть усвідомити внутрішні тенденції, закономірності розвитку наукових знань, осмислити, чому науковці минулого акцентували увагу на певних проблемах і завданнях; порівнювати розвиток окремих наук та певних технічних новацій на конкретному історичному етапі з метою виявлення зв'язків у різних галузях.</p>	<p>Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>
4.	<p>Тема 4.</p> <p>Наука і техніка в історії української культури: соціокультурно-ідеологічний вимір.</p>	<p>Знати характеристики загального та українського соціокультурних контекстів історичних етапів розвитку науки і техніки, його впливу на зміни статусу та призначення культури, науки і техніки в суспільстві.</p> <p>Вміти характеризувати окремі галузі науки (природничі, соціально-гуманітарні, технічні) як історичний процес виникнення, становлення, нагромадження та істотного оновлення знань; специфіку, структурні традиції, реалії та принципи інституційної організації та реформування теоретичного вивчення</p>	<p>Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>
5.	<p>Тема 5. Наука і техніка в історії української культури: інституційно-організаційний вимір.</p>		<p>Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>

Тести																			40	40
Індивідуальна робота							10													
Самостійна робота																			10	20
Всього на тиждень																				100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Система дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1325
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бобровський О.І. Використання кібернетичного підходу в організаційній модернізації органів публічного управління. <i>Державне управління: удосконалення та розвиток</i>. № 10. 2020. – С.1-8. 2. Гнатюк Я. Аналітичні інтерпретації в історії філософії / Я. Гнатюк // Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. – 2010. – Вип. XIII. – С. 3–7. 3. Гнатюк Я. Діалогічні дефініції логіки комунікації історичних логік / Я. Гнатюк // Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. Філософія – 2016. – Вип. 20. – С. 82–89. 4. Гнатюк Я.С. Комунікативний потенціал культурної предикації / Я.С. Гнатюк. – Івано-Франківськ: Вид-во «Лілея-НВ», 2019. – 304 с. 5. Гнатюк Я. Логіка діалектики як діалектика логіки / Я. С. Гнатюк // Гілея: науковий вісник : зб. наук. праць. Історія. Політологія. Філософія. – К., 2017. – Вип. 124(9). – С. 144–155. 6. Гнатюк Я. Методологічний дискурс історії філософії як міжкультурна комунікація / Я. Гнатюк // Polish Journal of Science, 2018. – №6. – Р. 43-47. 7. Гнатюк Я.С. Раціональна реконструкція як метод прикладної ситуаційної логіки. Науковий вісник Чернівецького університету, 2016. 8. Гнатюк Я. С. Сучасна ідея України в соціокультурних та неоформаційних історичних уявленнях / Я. С. Гнатюк // Прикарпатський вісник НТШ. Думка. – 2009. – № 3 (7). – С. 15–23. 9. Гнатюк Я.С. Філософія освіти і науки. Методологічні та теоретичні проблеми філософії: навчальний посібник / Я.С.Гнатюк, Б.М.Рохман. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2018. – 114 с. 10. Гузарь В.Н. Використання комп'ютерної техніки у галузі фізичної культури і спорту. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1325 11. Кириленко К.М. Інноваційний потенціал української культури як місця зустрічі західних та східних культурних парадигм. <i>ФіП</i>. 2016. № 3. С.84-92. 12. Кругляк М. І. Наука і позанаукове пізнання: проблема взаємодії. <i>Університетська кафедра</i>. 2013. № 2. С. 126-136. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukaf_2013_2_13 13. Лопатєв А.О. Моделювання як методологія пізнання. <i>Теорія та методика фізичного виховання</i>. 2007. № 8. С. 4–10. 	

14. Макарова А.О. “Google як Logos”. *Цифрова революція в соціально-економічній сфері: історія і перспективи. Матеріали 6-ої Всеукр. наук. практ. конф. “Глушковські читання”*, Київ, 2017 р. / Уклад.: А.А.Мельниченко, Б.В.Новіков, В.Д. Піхорович, І.В.Виселко, П.А.Богдан; Нац. Техн. ун-т України “КПІ ім. Ігоря Сікорського”, ф-т соціології і права; Ін-т кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України; Ін-т проблем мат. машин і систем НАН України. Київ: ТОВ НВП “Інтерсервіс”, 2017. С. 99-102.
15. Макарова А.О. Категоріальний апарат архетипного підходу: соціально-філософський аспект. *Studies in History and Philosophy of Science and Technology. Дослідження з історії і філософії науки і техніки*. Том 29. № 2. 2020. С. 32-41.
16. Макарова А.О. Методичні вказівки для самостійної роботи та дистанційного навчання з дисципліни «Наука і техніка в українській культурі» для студентів спеціальності 171 «Електроніка» (перший бакалаврський рівень) галузі знань 17 «Електроніка та телекомунікації». [Електронний ресурс]. – Івано-Франківськ, 2022. – 15 с.
17. Макарова А.О. Методичні вказівки для самостійної роботи та дистанційного навчання з дисципліни «Наука і техніка в українській культурі» для студентів спеціальності 171 «Електроніка» (перший бакалаврський рівень) галузі знань 17 «Електроніка та телекомунікації». Вид. 2-ге, перероб. і доповн. курсом лекцій [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1325> – Івано-Франківськ, 2024. – 90 с.
18. Макарова А.О. Техноцентризм як світоглядна матриця сучасності: архетипно-ціннісна детермінація діяльності. *Філософські студії в контексті постсучасних знань: теорія, методологія, методика: матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. 92 с. С. 46-51.
19. Макарова А. О. Техноцентризм як світоглядна антитеза антропоцентризму: впливи на українське молодіжне середовище / А. О. Макарова // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Філософські науки / гол. ред. В. С. Пазенок. – К. : КУТЕП, 2011. – Вип. 9. – С. 163–175.
20. Марчук М. Проблема соціокультурної зумовленості наукового знання: екстерналізм, інтерналізм і соціокогнітивний потенціалізм. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. Випуск 350-351. Філософія. 2007. С.3-7.
21. Мельник В.П. Наука і техніка в культурі техногенної цивілізації. Західний науковий центр НАН України та МОН України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://znc.com.ua/ukr/publ/periodic/bulletin/2004/p121.php>
22. Лебедєв І. К. Історія науки і техніки: навч.-метод. матеріали для студ. ф-ту прикладної математики ; навч. посіб. для студ. спец. 113 «Прикладна математика», 121 «Інженерія програмного забезпечення», 123 «Комп’ютерна інженерія» / І. К. Лебедєв, Л. Р. Ігнатова, А. І. Махінько; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 128 с.
23. Омеляненко В.А. Архетипні основи інституційно-іноваційних проєктів сталого розвитку територій в умовах постмодерну. *Український соціум*. 2022. № 2 (81). С. 59-75.
24. Овчаренко Н.М. Місце метафори в нейрофізіології та теорії штучного інтелекту. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2020 Випуск / Issue 62.С. 41-46.
25. Особистість і соціальні інститути в урбанізованому суспільстві: місто Дніпро: монографія: в 2 томах / В. В. Кривошеїн, О. Ю. Висоцький, В. В. Ніколенко та ін.; за заг. ред. професора В. В. Кривошеїна. – Том 1. – Дніпро, 2018. 289 с.
26. Пазиніч С. М. Філософія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних

- закладів. Харків. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова; видавець Олександр Савчук, 2017. 380 с.
27. Петрушенко В.Л. Епістемологія як філософська теорія знання: монографія. Львів: Видавництво Державного університету «Львівська політехніка», 2000. 296 с.
28. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
29. Рижак Л. Філософія сталого розвитку: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Вапна Франка, 2013.
- 30. Семенюк Едуард. Філософія сучасної науки і техніки: підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с.**
31. Терещук Г. Сучасні тенденції розвитку технологічної освіти в Україні. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2008. № 3. С. 134-139.
32. Терещук Г., Юрженко В. Особистісно-орієнтоване навчання в освітній галузі «Технологія». *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2008. № 3. С. 130-134.
33. Тимкова В.А. Українська мова в науці: навчальний посібник. Вінниця: ВВ ВНАУ, 2018. 212 с.
34. Час вибору: виклики інформаційної епохи : колективна монографія / за заг. ред. О.А. Івакіна, Д.В. Яковлева. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 472 с.
- 35. Юрженко В. Технікознавство як парадигма техніко-технологічної культури. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2007. № 7. С. 9-13.**
36. Ящук Сергій. Інтегровані курси в системі професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя освітньої галузі «технологія». *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2007. №8.С. 44-48.
- 37. Zhurba Mykola. The transmedia universe of digitized culture. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв № 3'2018. С. 9-14.**
38. Halapsis A. V. **Gods of Transhumanism.** *Антропологічні виміри філософських досліджень (Anthropological measurements of Philosophical research)*. 2019, no 16.c. 78-90.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства Вул. Т. Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, Факультет психології, каб. 503, телефон: +380342596015; сайт: https://kfsr.pnu.edu.ua/ ; електронна адреса: kfsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Макарова Алла Олександрівна
Контактна інформація викладача	alla.makarova@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Вимагається дотримання правил доброчесності, самостійне виконання поставлених викладачем завдань, переклад та виклад навчальних матеріалів державною українською мовою Не допускається передавання паролю до свого облікового запису до системи дистанційного
--------------------------	--

	<p>навчання</p> <p>Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному студенту індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування.</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Присутність і робота студентів на лекційних, семінарських заняттях є обов'язковою. Під час навчання в режимі онлайн присутність студента фіксується за наявності включеної відеокамери та прописаного ідентифікатора (прізвище та ім'я студента). Теоретичні матеріали з курсу, а також додаткові ресурси для його засвоєння є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням), у бібліотеці університету та у форматі електронної інформації на сайті бібліотеки університету http://lib.pnu.edu.ua/, https://dlearn.pnu.edu.ua/.</p> <p>Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій (не пізніше одного тижня після пропущеного заняття).</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>На період дії військового стану допустиме відхилення від дедлайнів в розумних межах.</p> <p>При виставленні заліку (мінімум 50 балів, максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному оцінюванні і здачі індивідуальної та самостійної робіт під час аудиторних занять (60 балів), при виконанні підсумкової контрольної тестової роботи – 40 балів), яка проводиться у письмовій або електронній формах.</p> <p>Студент, який не набрав мінімум 50 залікових балів (з можливих 100 балів) за відомістю №1, користується повторним правом на складання заліку за відомістю №2. Третя спроба за відомістю № 3 передбачає обов'язкове електронне тестування.</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідною поведінкою вважається будь-який вид паління в приміщеннях університету, поява в стані наркотичного чи алкогольного</p>

	сп'яніння, публічна лайка, вияви ксенофобії, расизму, інші різновиди нетерпимості.
Додаткові бали	При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання – написання есе на довільну тему в межах тематики дисципліни.
Неформальна освіта	Студент самостійно обирає джерела для підготовки до семінарських занять (єдиного підручника немає), допускається відхилення від змісту лекційного курсу

Викладач

Макарова А.О.